

**Statistikdokumentation for
Detailomsætningen af økologiske fødevarer 2017**

1 Indledning

Formålet med statistikken 'Detailomsætningen af økologiske fødevarer' er at belyse omfanget og sammensætningen af omsætningen af økologiske fødevarer i supermarkeder og varehuse. Undersøgelsen blev gennemført første gang for statistikåret 2003.

2 Indhold

Detailomsætningen af økologiske fødevarer måler salget af økologiske føde- og drikkevarer i detailhandelen. Statistikken formidles i Nyt fra Danmarks Statistik samt Statistikbanken.

Datagrundlaget for statistikken er indberetninger fra de store supermarkeds kæder samt grossister, der sælger fødevarer til detailhandelen.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Detailomsætningen af økologiske fødevarer belyser omfanget og sammensætningen af omsætningen af økologiske fødevarer i supermarkeder og varehuse. Omsætningen er fordelt på et antal varegrupper og måles i henholdsvis vægt og værdi.

Detailhandelen med fødevarer i Danmark varetages af en række supermarkeds kæder og varehuse samt en række kæder og selvstændige købmænd. Ifølge oplysninger fra forskellige eksperter får disse butikker hovedparten af deres leverancer fra et fåtal af grossister. Detailhandelssektoren for økologiske fødevarer er således antalsmæssigt ganske omfattende, men på den anden side også koncentreret på ganske få aktører. Denne koncentration betyder, at det er muligt at reducere erhvervets samlede indberetningsbyrde uden, at dette får væsentlig betydning for undersøgelsens dækningsgrad og dermed validitet. Undersøgelsespopulationen består af to delpopulationer. Dels supermarkeds kæderne og varehusene dels en række grossistkæder.

Supermarkeds kæderne og varehusene indberetter det faktiske salg af økologiske varer med angivelse af nettovægt i kg og omsætning i kr. inkl. moms. Grossistkæderne har tilsvarende indberettet engrossalg til detailhandelen (ekskl. salg til ovennævnte supermarkeds kæder og varehuse) med angivelse af nettovægt i kg og omsætning i kr. inkl. moms. Den anvendte vareklassifikation er med enkelte undtagelser identisk med den vareklassifikation, der anvendes ved Danmarks Statistiks forbrugsundersøgelse.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Den anvendte vareklassifikation er med enkelte undtagelser identisk med den vareklassifikation, der anvendes ved Danmarks Statistiks forbrugsundersøgelse.

2.3 Sektordækning

Virksomheder inden for detailhandel, som sælger fødevarer.

2.4 Begreber og definitioner

Økologiske varer: Varer der opfylder dansk lovgivning om markedsføring af varer, der er økologisk produceret ("Økologi-loven") jf. Fødevareministeriets hjemmeside om økologiloven [Fødevareministeriets hjemmeside om økologiloven](#).

Mængder: Omsætning opgjort i tons (nettovægt).

Værdi: Omsætning opgjort i 1.000 kr. inklusive moms.

Varegruppe: Omfatter en række beslægtede varer. Der er i alt 85 varegrupper i dataindsamlingen som aggregeres til 51 i Statistikbanken. Varegrupperne er beskrevet nærmere i vejledning til respondenter. 0100 Ris, brød, pasta, mel, gryn, kager 0101 Ris, inkl. dybfrost 0106 Rugbrød, inkl. dybfrost 0111 Hvedebrød, inkl. dybfrost 0116 Kager, søde kiks, inkl. dybfrost 0121 Pasta, inkl. dybfrost 0126 Mel 0131 Gryn, cornflakes, müsli o.l. 0136 Knækbrød, riskager 0199 Andre mel- og grynprodukter 0200 Kød, pålæg og indmad inkl. dybfrost 0201 Okse- og kalvekød, inkl. dybfrost 0206 Svinekød, inkl. dybfrost 0211 Kylling, kyllingekød, inkl. dybfrost 0216 Andet kød, inkl. dybfrost 0221 Pålæg af kød og fjerkræ, inkl. dybfrost 0299 Andre kødprodukter, forarbejdede 0300 Fisk, skaldyr inkl. dybfrost 0301 Frisk fisk inkl. dybfrost 0306 Friske skaldyr inkl. dybfrost 0399 Fiske- og skaldyrprodukter, forarb 0400 Mælk, ost, æg (gær hører under 0911) 0401 Sødsmælk 0407 Letmælk 0408 Minimælk 0411 Skummetmælk 0416 Kærnemælk 0421 Fløde, cremefraiche o.l. 0426 Anden mælk 0431 Syrnede produkter 0436 Ost 0441 Æg 0500 Fedtstoffer, madolier 0501 Smør, blandingsprodukter 0506 Margarine, inkl. dybfrost 0599 Andre olier 0600 Frugt (konserves hører under 0646) 0601 Citrusfrugter, friske 0606 Bananer, friske 0611 Æbler, friske 0616 Pærer, friske 0621 Sten- og bærfrugter, friske 0626 Bærfrugt, dybfrost 0631 Ananas, kiwi, melon, anden frugt 0636 Tørret frugt, frugtpålæg 0641 Nødder, mandler 0646 Frugt, konserves 0651 Frugtsalat uden mayonnaise 0656 Frugtsalat med mayonnaise 0700 Grøntsager (konserves hører under 0791) 0701 Salat, kinakål, spinat, frisk 0706 Krydderurter, friske 0711 Rabarber, friske 0716 Kål, frisk 0721 Tomater, friske 0726 Agurker, friske 0731 Asier, græskar, auberginer, squash 0736 Peberfrugt, chili, friske 0741 Ærter, bønner, majs, friske 0746 Gulerødder, friske 0751 Andre rodfrugter, friske 0756 Kartoffler, friske 0761 Franske kartofler 0766 Løg, friske 0771 Champignon, friske 0776 Andre friske grøntsager 0781 Fros grøntsager, krydderurter og kartprod 0786 Tørrede grøntsager og bælgfrugter 0791 Grøntsager, konserves 0796 Grønsagsretter, -postej, -salater 0800 Sukker, syltetøj, chokolade, slik, is o.l. 0801 Sukker 0806 Sirup, honning, kagepynt mv 0811 Syltetøj, marmelade o.l., inkl. dybfrost 0816 Chokolade (inkl. vekaoprodukter) 0821 Slik, rå marcipan 0826 Is, anden dessert 0900 Krydderier, suppeterninger o.l. 0901 Eddike, sennep 0906 Ketchup, dressing, mayonnaise, sauce 0911 Krydderier 0916 Supper, bouillon 0921 Supper, dybfrost 0926 Babymad, konserves 1000 Kaffe, te, kakao o.l. 1001 Kaffe 1006 Te 1011 Kakao 1100 Juice, frugtsaft o.l. 1111 Juice 1116 Frugtsaft 1121 Sodavand 1200 Vin, hedvin og cider 1211 Vin og hedvin 1216 Cider 1300 Øl 1301 Øl 1400 Andre økologiske produkter 1401 Andre økologiske produkter

2.5 Enheder

Statistikken offentliggøres på omsætning (kr., mængde) fra virksomheder.

2.6 Population

Virksomheder inden for detailhandel, som sælger fødevarer.

2.7 Geografisk dækning

Danmark.

2.8 Tidsperiode

2003-

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

Omsætningen offentliggøres i 1.000 kr. inkl. moms (værdi) samt tons (mængde).

2.11 Referencetid

Statistikken dækker omsætning i det kalenderår, der refereres til.

2.12 Hyppighed

Årlig.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Lov om Danmarks Statistik §6 og §8. Der er ingen EU-regulering.

2.14 Indberetningsbyrde

Indberetningsbyrden er beregnet til 0,1 årsværk.

2.15 Øvrige oplysninger

Øvrige oplysninger kan fås ved henvendelse til Danmarks Statistik.

3 Statistisk behandling

Data indsamles årligt blandt supermarkedskæder (inkl. discount), varehuse samt de grossister, der sælger fødevarer til detailhandelen, herunder til købmænd/kiosker. Spørgeskemaer kvalitetskontrolleres (sammenhæng mellem værdi og mængde, udvikling fra forrige år) og respondenter genkøbes om nødvendigt. Oplysninger fra grossister omregnes til detailpriser, så de indberettede oplysninger bliver sammenlignelige med de øvrige indberettede oplysninger fra supermarkeder og varehuse.

3.1 Kilder

Indsamlingspopulation: supermarkeds kæder (inkl. discount), varehuse samt de grossister, der sælger fødevarer til detailhandelen, herunder til købmænd/kiosker.

Salgskanaler som gårdbutikker, specialbutikker og online handel er ikke inkluderet. De dækkede 10 pct. af den økologiske omsætning i 2015. Kilde: Økologisk Landsforening "Økologisk Markedsnotat", juni 2016. Tal fra Gfk ConsumerScan. Disse salgskanaler kan antages at have en anderledes sammensætning af den økologiske omsætning end den dækkede population.

3.2 Indsamlingshyppighed

Årlig.

3.3 Indsamlingsmetode

Spørgeskema på <http://www.VIRK.dk> (upload af regneark).

3.4 Datavalidering

Spørgeskemaer kvalitetskontrolleres (sammenhæng mellem værdi og mængde, udvikling fra forrige år) og respondenter genkøbt om nødvendigt.

3.5 Databehandling

Oplysninger fra grossister omregnes til detailpriser, så de indberettede oplysninger bliver sammenlignelige med de øvrige indberettede oplysninger fra supermarkeder og varehuse. Følgende metode er anvendt:

På grundlag af den samlede omsætning fra supermarkederne og varehusene udregnes kilopris for de enkelte varegrupper.

Herefter beregnes den værdimæssige omsætning af salg fra grossisterne ved at multiplicere denne pris med de indberettede mængdeoplysninger fra grossisterne.

Efterfølgende sammenlignes den beregnede værdimæssige omsætning for de enkelte grossister med den faktiske omsætning, for på den måde at kontrollere om metoden er hensigtsmæssig for alle varegruppers vedkommende. I tvivlstilfælde er der blevet rettet henvendelse til grossisten.

Forudsætningen for at anvende omsætningen i engrosledet som estimat for den tilsvarende omsætning i detailledet er, at de detailbutikker der er medlem af DSK, De Samvirkende Købmænd (samt andre mindre kæder/købmænd/kiosker), får alle/størstedelen af deres varer fra grossistkæderne. Forskellige eksperter vurderer, at dette i meget stor udstrækning er tilfældet for de traditionelle kolonialvarer; mens det ikke er tilfældet for frugt, grønt og mejeriprodukter

Vedrørende frugt og grønt skønner eksperter, at grossisterne ikke leverer alle varerne indenfor disse to grupper. Som følge heraf er de indberettede mængder fra grossisterne øget for frugt og grønts vedkommende.

I enkelte tilfælde kan butikker, der er medlem af DSK få leveret mælk direkte fra mejerierne udenom grossisterne. Der er ikke foretaget korrektion for dette. Salg af mejeriprodukter kan derfor være en smule undervurderet.

De økologiske fødevarers andel af den samlede detailomsætning for fødevarer estimeres som følger:
- Undersøgelsen 'Detailhandlens omsætning efter branche og varegruppe' lægges til grund for beregningen af det samlede marked. Denne undersøgelse gennemføres hvert femte år i henhold til EU-lovkrav. - I de mellemliggende år fremskrives dette tal så ved hjælp af et indeks for udviklingen i detailhandelsomsætningen, tilpasset fødevarer. I offentliggørelsen af 2014-undersøgelsen og fremadrettet er der brugt et nyt talgrundlag for beregningen. Det har medført en mindre sænkning af niveauet men ikke af stigningstaksten. Se også 'Sammenlignelighed over tid'.

3.6 Korrektion

Der laves ikke korrektioner af data udover hvad der allerede er beskrevet under datavalidering og databehandling.

4 Relevans

Statistikken anvendes af interesseorganisationer, myndigheder m.m. til vurdering af omfanget og sammensætningen af økologisk forbrug.

4.1 Brugerbehov

Statistikken anvendes af interesseorganisationer, myndigheder m.m. til vurdering af omfanget og sammensætningen af økologisk forbrug.

4.2 Brugertilfredshed

Brugerbehov afdækkes i Brugerudvalget for fødevarestatistik. Danmarks Statistik er desuden i regelmæssig kontakt med centrale brugere, herunder Fødevareministeriet, som tilskudsfinansierer statistikken.

4.3 Fuldstændighed af data

Ingen krav fra forordninger og guidelines.

5 Præcision og pålidelighed

Totaltælling, ingen stikprøveusikkerhed.

Der er nogen usikkerhed ved beregningen af data fra grossisterne. Efter en nærmere analyse af de indkomne skemaer vurderer Danmarks Statistik, at oplysningerne totalt set giver et retvisende billede af detailomsætningen med økologiske føde- og drikkevarer i supermarkeder og varehuse, dog kan salg af mejeriprodukter være undervurderet.

De indberettede tal vurderes at være af god kvalitet.

5.1 Samlet præcision

Totaltælling, ingen stikprøveusikkerhed.

Der er nogen usikkerhed ved beregningen af data fra grossisterne. Efter en nærmere analyse af de indkomne skemaer vurderer Danmarks Statistik, at oplysningerne totalt set giver et retvisende billede af detailomsætningen med økologiske føde- og drikkevarer i supermarkeder og varehuse, dog kan salg af mejeriprodukter være undervurderet.

De indberettede tal vurderes at være af god kvalitet.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Totaltælling, ingen stikprøveusikkerhed.

5.3 Anden usikkerhed

Undersøgelsen dækker ikke følgende salgskanaler:

1. Gård- og stalddørssalg
2. Helsekostforretninger
3. Specialbutikker som fx grønthandlere, bagere
4. Torvesalg

Ovenstående salgskanaler dækkede under 5 pct. af den økologiske detailomsætning i 2016. Kilde: Økologisk Landsforening "Økologisk Markedsnotat 2017", Tal fra Gfk ConsumerScan.

Detailbutikker, hvor omsætningen indsamles via disses grossister, kan i enkelte tilfælde købe varer udenom grossister. Fx kan salg af mejeriprodukter kan være en smule undervurderet.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, besluttet og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Der er tale om en totaltælling inden for supermarkeder, varehuse og dvs. uden stikprøveusikkerhed. Dertil kommer de største on-linebutikker. Det antages at disse i alt står for en stor andel (95 pct.) af det samlede salg af økologiske fødevarer i detailhandelen.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Der offentliggøres normalt kun endelige tal.

6 Aktualitet og punktlighed

Offentliggørelse 4-5 måneder efter referenceperiodens afslutning. Statistikken offentliggøres normalt uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Offentliggørelse 4-5 måneder efter referenceperioden.

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken offentliggøres normalt uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt.

7 Sammenlignelighed

Der findes ingen offentlig tilgængelig sammenlignelig statistik. Dog kan der i noget omfang sammenlignes med udviklingen i grupper indenfor den samlede detailhandel, eksempelvis belyst i Detailhandelsindekset.

I Sverige og Norge kan man finde delvist sammenlignelig statistik. I den danske statistik er der sammenlignelig statistik fra 2003 frem til nu.

7.1 International sammenlignelighed

Sveriges Statistik (SCB) laver en delvist sammenlignelig statistik. Der er visse forskelle i dækningen mht. varer og salgskanaler.

Det norske Landbruksdirektoratet, <http://www.landbruksdirektoratet.no/no/k> offentliggør omsætning baseret på tal fra analysebureauet Nielsen m.fl. i 'Produksjon og omsetning av økologiske landbruksvarer'.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Undersøgelsen blev gennemført for første gang i 2003. Resultaterne for 2003-2016 er direkte sammenlignelige. Sammenligning af mængder, især på aggregeret niveau, kan dog være vanskelig, da varesammensætningen løbende ændrer sig. Fra 2017 er butikker der udelukkende sælger on-line (herunder abonnementssalg) inkluderet i undersøgelsen.

Talgrundlaget for estimatet af økologiske fødevarers andel af den samlede detailomsætning er ændret fra og med offentliggørelsen af 2014-undersøgelsen. Det medførte en mindre sænkning af niveauet for andelen, men ikke af stigningstaksten. Metoden er nærmere beskrevet her: [Estimat af økoandel - opdatering af talgrundlag](#).

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Der findes ingen officiel sammenlignelig statistik. Dog kan der i noget omfang sammenlignes med udviklingen i grupper indenfor den samlede detailhandel, eksempelvis belyst i Detailhandelsindekset.

7.4 Intern konsistens

Data er internt konsistente i almindelighed, dog sker der en særlig omregning af grossisters omsætning for at gøre disse sammenlignelige med supermarkeder (se Databehandling).

8 Tilgængelighed

[Nyt](#) og statistikbank.

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.4 NYT/Pressemeddelelse

[Nyt og statistikbank](#)

8.5 Publikationer

[Statistisk årbog](#) (udvalg af resultater fra Statistikbanken).

8.6 Statistikbanken

[Detailomsætningen af økologiske fødevarer efter vare og enhed](#)

8.7 Adgang til mikrodata

Forskeradgang er ikke relevant, da diskretionering ikke kan sikres.

Varegrupperne offentliggøres på detaljeret niveau i Statistikbanken. De varegrupper der ikke offentliggøres kan stilles til rådighed efter aftale.

8.8 Anden tilgængelighed

Ingen anden tilgængelighed.

8.9 Diskretioneringspolitik

[Datafortrolighedspolitik i Danmarks Statistik](#).

8.10 Diskretionering og databehandling

Statistikken offentliggøres ikke på et niveau, der kræver diskretionering.

8.11 Reference til metodedokumenter

Tællingen er yderligere dokumenteret i *Statistiske Efterretninger (Landbrug) 2004:19* og i senere tilsvarende udgivelser.

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Fødevareerhverv. De statistikansvarlige er:

Martin Lundø, tlf. 39 17 38 73, e-mail: mlu@dst.dk Agnete Nilsson, tlf. 39 17 33 89, e-mail: agn@dst.dk

9.1 Organisation

Danmarks Statistik

9.2 Kontor, afdeling

Fødevareerhverv, Erhvervsstatistik

9.3 Kontaktpersonens navn

Martin Lundø

9.4 Kontaktpersonens funktion

Statistikansvarlig

9.5 Adresse

Sejrøgade 11, 2100 København Ø

9.6 E-mailadresse

mlu@dst.dk

9.7 Telefonnummer

39 17 38 73

9.8 Faxnummer

39 17 39 99